

ПОСОЛЬСТВО ФРАНЦІЇ В УКРАЇНІ
ФРАНЦУЗЬКИЙ ІНСТИТУТ В УКРАЇНІ
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ФОРУМ ДЛЯ УКРАЇНИ
ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕНЬ ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ

12—13 ГРУДНЯ 2014

КОНФЕРЕНЦІЯ

**«ЯК ВИКИНУТИ ЛЕНІНА
З ГОЛІВ УКРАЇНЦІВ?»**

14:00 – 14:30 **ВІДКРИТТЯ**

- В'ячеслав Кириленко, віце-прем'єр-міністр з гуманітарних питань – міністр культури України
- Ален Ремі, Посол Франції в Україні
- Володимир В'ятрович, голова Українського інституту національної пам'яті
- Володимир Бугров, проректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка
- Галина Акерман, генеральний секретар Європейського форуму для України (Франція)

14:30 – 16:30 **ЯК ВИЛІКУВАТИ ТРАВМИ ТОТАЛІТАРНОГО МИНУЛОГО:
ЦИНІЗМ, СТРАХ, НЕДОВІРУ****Модератор:**

- Олександр Зінченко (Україна)

Виступи:

- Франсуаза Том (Франція)
- Мирослав Попович (Україна)
- Йосиф Зісельс (Україна)
- Данило Лубківський (Україна)

Один з найстрашніших результатів радянського періоду – це цинізм населення, сформований десятиліттями державної брехні. Це – невіра значної частини людей в понятті «спільного блага» (le bien commun), неготовність до чесного служіння та суспільної роботи. Як переломити цинізм? Як знайомити українське суспільство з західними цінностями та практиками? Як навчати зі шкільних років громадянській відповідальності – сплачувати податки, бути добросовісними, уважними до ближнього.

16:30 – 17:00 **ПЕРЕРВА НА КАВУ****17:00 – 19:00** **ЯК ЗВІЛЬНИТИ ІСТОРИЧНУ ПАМ'ЯТЬ ВІД РАДЯНСЬКИХ ІСТОРИЧНИХ МІФІВ****Модератор:**

- Вахтанг Кіпіані (Україна)

Виступи:

- Стефан Куртуа (Франція)
- Вадим Скуратівський (Україна)
- Юрій Шаповал (Україна)
- Ігор Гирич (Україна)
- Ігор Щупак (Україна)
- Кирило Галушко (Україна)

Якою є роль пам'яті про минуле та як викладати історію? Треба шукати відповіді на питання: чому багатьох українців, особливо на Сході країни, тягне до Росії, яка помилково асоціюється з СРСР. Варто вивчати у школі справжнє становище «маленької людини» в СРСР: відсутність прав та свобод; домінування російського народу як «кістяка» імперії та придушення національного самовираження решти народів. Зусиллям українців із дерадянзації протистоїть російська пропаганда, котра зображує посткомуністичну Росію – як продовження СРСР та Російської імперії. Нагальне питання – як протистояти цій пропаганді?

09:00 – 10:30 **ВДАЛИЙ ТА НЕВДАЛИЙ ДОСВІД ДЕКОМУНІЗАЦІЇ КОЛИШНІХ СОЦКРАЇН****Модератор:**

- Галина Акерман (Франція)

Виступи:

- Александр Вондра (Чехія)
- Кшиштоф Становський (Польща)
- Вітаутас Ландсбергис (Литва)
- Сарміте Елерте (Латвія)

Доповіді та дискусія представників колишніх соцкраїн. Що вдалося і що не вдалося у сфері декомунізації? Як відбулася люстрація? Як була досягнута (чи не досягнута) національна згода щодо болісних реформ? Як відбувається навчання у школах та університетах? Наскільки успішно є робота зі збереження національної пам'яті? Чому провалилася декомунізація в Росії? На якому етапі перебуває Україна зараз?

10:30 – 11:00 **ПЕРЕРВА НА КАВУ****11:00 – 12:30** **ВДАЛИЙ ТА НЕВДАЛИЙ ДОСВІД ДЕКОМУНІЗАЦІЇ КОЛИШНІХ СОЦКРАЇН
(продовження)****Модератор:**

- Галина Акерман (Франція)

Виступи:

- Тоомас Алтала (Естонія)
- Володимир В'ятрович (Україна)
- Торніке Гордадзе (Грузія)
- Лев Гудков (Росія)

12:30 – 13:30 **ПЕРЕРВА****13:30 – 15:30** **ЯК ПЕРЕМОГТИ ІНЕРЦІЮ СОВКОВОГО ПІДХОДУ
У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ ТА СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИНАХ****Модератор:**

- Мішель Ельчанінов (Франція)

Виступи:

- Микола Княжицький (Україна)
- Віра Нанівська (Україна)
- Віталій Портников (Україна)
- Юрій Рубан (Україна)
- Семен Глузман (Україна)

Бюрократія самовідтворюється, і зламати цей процес можливо лише через зміну законів. Як створити законодавчу базу, яка ускладнить корупцію, фальсифікації на виборах, тиск на судову владу? Яким чином проводити люстрацію, щоб не допустити масового «відчуження» управлінців? І взагалі, чи варто починати з люстрації у той час, коли ще не створене нове законодавство та механізми, що дозволяють його ефективно застосувати? Якою є роль громадянського суспільства в контролі над виконанням законів та процесом люстрації?

15:30 – 16:00 ПЕРЕРВА НА КАВУ

16:00 – 18:00 ЯК ЕКОНОМІКА ЗМІНЮЄ МЕНТАЛІТЕТ

Модератор:

- Наталія Попович (Україна)

Виступи:

- Юрій Логуш (Україна)
- Оксана Продан (Україна)
- Валерій Пекар (Україна)
- Павло Ілляшенко (Україна)

На сьогодні існує величезна різниця між Заходом і Сходом України. Якщо чимало західних українців живуть та працюють у Центральній та Західній Європі, то більшість мешканців Східної України не лише ніколи не були й не жили за кордоном, але й навіть не виїжджали до іншої області. Регіони розділені, між ними погане сполучення, малі та середні підприємства не отримали суттєвого розвитку у Східній Україні, особливо на Донбасі, де збереглася по суті радянська система. Робітники перебувають у кабальній залежності від підрядників та господарів шахт та заводів. Вони поневолені люди, які не мають ані прав, ані ініціативи. Як змінити такий стан речей?

18:00 – 18:30 ЗАКЛЮЧНА СЕСІЯ «QUO VADIS?»

Модератори:

- Володимир В'ятрович (Україна)
- Галина Акерман (Франція)

КОРОТКІ БІОГРАФІЇ УЧАСНИКІВ

АКЕРМАН ГАЛИНА – письменниця, історик, журналіст, перекладач з французької на російську мову та експерт у справах Росії та пострадянського світу. Автор численних книг, зокрема, «Чорнобиль, спогад про катастрофу» (2006) та «Фемен» (2013). Співзасновник та Генеральний секретар Європейського форуму для України.

АЛАТАЛУ ТООМАС – політолог і політичний діяч (Естонія). З 1992 по 2007 рр. тричі обирався до парламенту Естонії і працював у комітеті зовнішніх відносин. У 1993 – 1999 рр. був членом Президії Балтійської асамблеї. У 2007 – 2012 рр. – декан факультету міжнародних відносин Євроуніверситету в Таллінні.

БУГРОВ ВОЛОДИМИР – філософ, педагог (Україна). Проректор з науково-педагогічної роботи Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка, в. о. завідувача кафедри історії філософії філософського факультету професор. Заступник голови Науково-методичної комісії з філософії МОН України. Голова Науково-методичної ради Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Кандидат філософських наук, автор численних наукових та навчально-методичних праць.

ВОНДРА АЛЕКСАНДР – визначний чеський політичний діяч, колишній сенатор, підписант Хартії-77 у 1987 р. та її речник із січня 1989 до 1990 рр. Два місяці в 1989 р. був політв'язнем, став одним із членів-засновників Громадянського форуму під час Оксамитової революції, яка розпочалася в листопаді того ж року. У 2006 – 2012 рр. – радник президента Вацлава Гавела із зовнішньої політики, відтак посол Чехії у США, міністр закордонних справ, віце-прем'єр-міністр із європейських справ та міністр оборони. Зараз пан Вондра є директором Центру трансатлантичних відносин при Школі правових та соціальних досліджень (CEVRO Інституті) в Празі.

В'ЯТРОВИЧ ВОЛОДИМИР – історик і громадський діяч (Україна). Голова Українського інституту національної пам'яті. На посаді директора Архіву СБУ в 2008–2010 рр. розсекретив архіви КДБ. Науковий керівник Електронного архіву визвольного руху. Кандидат історичних наук, викладає в Національному університеті «Києво-Могилянська академія». У 2010–2011 рр. – старший запрошений дослідник в Українському науковому інституті Гарвардського університету.

Член наглядової ради Національного меморіального музею «Тюрма на Лонцького». Кандидат історичних наук, автор ряду науково-публіцистичних книжок з історії визвольного руху в Україні.

ГАЛУШКО КИРИЛО – історик, етносоціолог (Україна). Координатор проекту «ЛІКБЕЗ. Історичний фронт». Голова всеукраїнського Наукового гуманітарного товариства. Доцент Інституту соціології, психології та управління Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, старший науковий співробітник Інституту історії НАНУ. Автор історичних статей та книги «Український націоналізм: лікнеп для росіян, або Хто і Навіщо придумав Україну».

ГІРИЧ ІГОР – історик, журналіст (Україна). Головний редактор журналу «Пам'ятки України». З 2002 – заввідділу джерел з історії України XIX – поч. XX ст., зав. сектора грушевськознавства Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Фахівець з проблем історії культури та політичної думки, джерелознавства.

ГЛУЗМАН СЕМЕН – психіатр, правозахисник, дисидент, радянський політв'язень. Президент Асоціації психіатрів України, директор Українсько-американського бюро захисту прав людини. Член Американського товариства психіатрів, Королівського коледжу психіатрів Великобританії, Товариства психіатрів і неврологів Німеччини, співорганізатора Комітету «Бабин Яр». У листопаді 1971 підготував незалежну заочну судово-психіатричну експертизу в справі генерала Петра Григоренка, якою генерала було визнано психічно здоровим, всупереч офіційному діагнозу каральної психіатрії. Був засуджений на 7 років таборів та 3 роки заслання. Один із учасників ініціативної групи «Першого грудня».

ГОРДАДЗЕ ТОРНИКЕ – політичний діяч і політолог (Грузія-Франція). В уряді Грузії – з липня 2010 р., коли його було призначено заступником міністра закордонних справ, відповідальним за зв'язки з Європейським Союзом. Певний час у 2012 р. був державним міністром Грузії із євро-атлантичної інтеграції. Зараз – професор політології в IHEDN (Інституті передових досліджень національної оборони) у Франції.

ГУДКОВ ЛЕВ – соціолог (Росія). Директор «Левада Центру» та головний редактор журналу «Вестник общественного мнения».

ЕЛЕРТЕ САРМИТЕ – політик і журналістка (Латвія). Член Партії «Громадський союз», пізніше відомої як Партія єдності. Працювала міністром культури у 2010 – 2011 рр. Зараз очолює опозиційну фракцію у міській раді Риги і працює головою міжнародної ГО «Балто-Чорноморський альянс».

ЄЛЬЧАНІНОВ МІШЕЛЬ – філософ, головний редактор щомісячника «Philosophie Magazine» («Філософський журнал») (Франція). Під впливом феноменологічної традиції та праць Гуссерля нещодавно опублікував своє есе «Достоєвський, роман тіла». Автор численних статей на тему опозиції в Україні та Росії.

ЗІНЧЕНКО ОЛЕКСАНДР – історик, публіцист (Україна). Заступник голови Українського інституту національної пам'яті. Редактор інтернет-проекту «Історична правда». Працював як редактор-дослідник студії документальних фільмів «07 Продакшн» на телеканалі «Інтер». Автор книжки «Година папуги» (2011) про українські сторінки Катинської трагедії. Матеріали, зібрані ним з цієї теми, лягли в основу фільму «Катинь: Листи з раю» Олексія Бобровнікова.

ЗІСЕЛЬС ЙОСИФ – громадський діяч, дисидент, радянський політв'язень (Україна). Голова Конфедерації єврейських організацій і общин України, Виконавчий віце-президент Конгресу Національних Громад України. З 1978-го член Української Гельсінської групи. За політичну діяльність був заарештований, відбув у колоніях загалом 6 років.

ІЛЛЯШЕНКО ПАВЛО – фінансист (Україна). Старший економічний стратег компанії AYA Capital. Працює на фондовому ринку з 2006 року. Член Індексного комітету Української Біржі. Читає відкриті лекції, проводить семінари на теми: макроекономіка, фінансові ринки, економічна історія та психологія прийняття інвестиційних рішень.

КИРИЛЕНКО В'ЯЧЕСЛАВ – громадський і політичний діяч (Україна). Віце-прем'єр-міністр з гуманітарних питань – міністр культури України. Народний депутат України з 3-го по 6-те і поточного скликань. Був членом президії Центрального проводу Народного руху України, головою фракції «Наша Україна», «Народний союз «Наша Україна», «Наша Україна – Народна Самооборона» (2006 – 2008), міністром праці та соціальної політики, віце-прем'єр-міністром з гуманітарних питань (2005 – 2006).

КІПІАНИ ВАХТАНГ – журналіст, історик, громадський діяч (Україна). Головний редактор інтернет-видання «Історична правда» та проекту «Владометр», ведучий програми «Історична правда з Вахтангом Кіпіані» на телеканалі «ZIK». Викладач Національного університету «Києво-Могилянська академія» та Українського католицького університету.

КНЯЖИЦЬКИЙ МИКОЛА – журналіст, медіа-менеджер (Україна). Народний депутат України, голова Комітету з питань культури і духовності ВРУ. Засновник телеканалу Еспресо TV. Був членом Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, президентом Національної телекомпанії України. Керував «Газетою 24», телеканалами «TVi», «Тоніс» та СТБ.

КУРТУА СТЕФАН – історик, професор (Франція). Директор з науково-дослідної роботи французького Національного центру наукових досліджень (CNRS) в м. Ла-Рош-сюр-Йон, професор Католицького інституту вищих досліджень (ICES) і керівник колекції історії комуністичних рухів і режимів. Зокрема, Стефан Куртуа ініціював і координував проект «Чорна книга комунізму» (1997 р.).

ЛАНДСБЕРГІС ВІТАУТАС – державний діяч (Литва). З 2004 р. – член Європейського парламенту. Розпочав політичну кар'єру в 1988 р. як один із засновників литовського політичного руху за незалежність «Саюдіс» і став першим главою Литовської держави після проголошення її незалежності від Радянського Союзу, відтак був головою литовського Сейму. Професор Ландсбергіс є інтелектуалом, який уже два десятиліття в політиці, і визначним політичним діячем, який зробив свій внесок у розвал Радянського Союзу.

ЛОГУШ ЮРІЙ – економіст (Україна). Президент Київської школи економіки. Був сенатором і проректором зі стратегії та програми розвитку Українського Католицького Університету, головою правління Львівської бізнес школи та членом

Наглядової ради Міжнародного інституту менеджменту (IMI) у Києві. Обіймав посади помічника і заступника декана, професора, директора Інституту міжнародного бізнесу у Fordham University's Graduate School of Business в Нью-Йорку. Має значний досвід роботи в бізнесі, був генеральним директором у RJ Reynolds Tobacco International в Україні, KPMG/Barents Group в Україні та Kraft Foods. Згодом – голова правління ЗАТ «Крафт Фудз Україна». Як фахівець із консалтингу працював у США, Румунії, Україні. Співзасновник соціальних проєктів «Коронація слова», «Карнавалія», «Золоті письменники України».

ЛУБКІВСЬКИЙ ДАНИЛО – громадський діяч, дипломат (Україна). Заступник Міністра закордонних справ України, голова Національної комісії України у справах ЮНЕСКО. Працював в офісі Міністра закордонних справ України, був помічником і радником керівників зовнішньополітичного відомства України. Входить до Постійного представництва України при ООН у Нью-Йорку. Брав участь у діяльності України в рамках Ради Безпеки і Генеральної Асамблеї ООН, міжнародних конференцій і форумів ЄС, НАТО, Ради Європи.

НАНІВСЬКА ВІРА – експерт з питань державного управління та реформування політичних інституцій (Україна). Директор власної Політичної школи. Голова Наглядової ради Східно-Європейського колегіуму територіальної служби та місцевого самоврядування. У 2006–2009 роках обіймала посаду президента Національної академії державного управління при Президентові України. Керувала розробкою програм з публічної економічної освіти у Постійному представництві Світового банку в Україні. Була директором Львівського інституту міста, Міжнародного центру перспективних досліджень, тепер – почесний президент.

ПЕКАР ВАЛЕРІЙ – підприємець, громадський діяч (Україна). Член Ради директорів Всесвітньої асоціації виставкової індустрії UFI. Викладач Києво-Могилянської бізнес-школи (kmbss) та Львівської бізнес-школи Українського католицького університету (LvBS). Співзасновник Громадянської платформи «Нова країна». Автор понад 250 статей з менеджменту, маркетингу, інформаційних технологій, футурології.

ПОПОВИЧ МИРОСЛАВ – філософ (Україна). Директор Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, завідувач відділу логіки та методології науки Інституту філософії. Академік НАН України, доктор філософських наук, професор. Фахівець у галузі культурології, логіки та методології науки, історії української культури. Голова першого осередку Народного руху України. Входить до Ініціативної групи «Першого грудня». Лауреат національної премії України ім. Тараса Шевченка (2001). Кавалер орденів Почесного легіону (2005), Ярослава Мудрого (2005).

ПОПОВИЧ НАТАЛІЯ – рекламист (Україна). Президент консалтингової агенції PRP Group. Співзасновниця та член Правління Української Асоціації зв'язків з громадськістю, співголова першого PR Комітету Американської Торгової Палати. Засновниця ініціативи Discover Ukraine. Магістр політології Києво-Могилянської академії, магістр журналістики та масових комунікацій Університету Сан-Хосе (Каліфорнія, США). Гостьовий лектор у Києво-Могилянській Бізнес-школі (kmbss).

ПОРТНІКОВ ВІТАЛІЙ – журналіст (Україна). Журналіст «Еспресо TV», оглядач «Радіо Свобода». Працював у виданнях «Независимая газета» (Москва), «Дзеркало тижня» (Київ), «День», «Корреспондент», «Gazeta Wyborcza» (Варшава), «Газета 24» та ін. Вів публіцистичні й інформаційно-аналітичні програми на телеканалах СТБ, ICTV, ТВі тощо.

ПРОДАН ОКСАНА – політик, підприємець та громадський діяч (Україна). Виконавчий директор Центру захисту підприємців, голова Всеукраїнського об'єднання підприємців малого та середнього бізнесу «Фортеця». Народний депутат України 7-го та поточного скликань. Була головою Ради з питань зовнішньоекономічної діяльності при Кабінеті Міністрів України, головою Ради підприємців при Кабінеті Міністрів України (2008 – 2010), головою Комітету захисту підприємців при опозиційному уряді (2010 – 2011).

РУБАН ЮРІЙ – держпосадовець, журналіст (Україна). Керівник Головного департаменту з питань гуманітарної політики Адміністрації Президента України. Президент фонду «Велика родина». Був директором Національного інституту стратегічних досліджень (2005–2010). У 2005-2006 – позаштатний радник Президента України. У 2007 – член Ради національної безпеки і оборони України. Входить до Національної конституційної ради. Працював у міністерстві охорони навколишнього середовища України, пізніше – міністерстві екології та природних ресурсів України. Обіймав посаду головного державного інспектора України з охорони довкілля. Був заступником голови Державного комітету України стандартизації, метрології та сертифікації. Член оргкомітету з підготовки та проведення Всеукраїнського форуму інтелігенції.

СКУРАТІВСЬКИЙ ВАДИМ – мистецтвознавець, історик, літературознавець (Україна). Академік Академії мистецтв України. Професор Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. Один з учасників ініціативної групи «Першого грудня». Доктор мистецтвознавства, кандидат філологічних наук. Автор численних книжок та публікацій з історії української, російської та західних літератур, загальної історії, філософії історії, історії кіно та театру. Автор-ведучий циклів телепередач «Свіжий погляд на історію», «Монологи. Надії і втрати», «Бачу землю».

СТАНОВСЬКИЙ КШИШТОФ – польський громадський діяч та урядовець. Один лідерів які розвивали громадянське суспільство в Польщі. Президент фонду «Солідарність». У 1989 році був одним із ініціаторів створення фонду «Освіта для демократії» (очолював цю організацію із 2001 до 2007 року). Автор освітніх програм та публікацій, присвячених громадській освіті та роботі громадських організацій. У 2007-2010 роках – заступник міністра освіти Польщі, у 2010-2012 роках – заступник міністра закордонних справ. Співзасновник групи «Zagranіca», а також член Керівного комітету Світового руху за Демократію.

ТОМ ФРАНСУАЗА – французька історик і советолог, професор сучасної історії університету Сорбонна (Париж), автор численних книг зі своєї теми. Зокрема, пані Том є автором монументальної біографії Лаврентія Берії (2013) під назвою «Берія, кремлівський Янус».

ШАПОВАЛ ЮРІЙ – історик (Україна). Директор Державної наукової установи «Енциклопедичне видавництво». Завідувач відділу етнополітології та керівник Центру історичної політології Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Доктор історичних наук, професор. Автор численних наукових розвідок, десятків книг, монографій, присвячених політичній історії України ХХ століття, історії комуністичного тоталітаризму.

ЩУПАКІГОР – історик (Україна). Директор Українського інституту вивчення Голокосту «Ткума» та Музею «Пам'ять єврейського народу та Голокост в Україні» (Дніпропетровськ). Кандидат історичних наук, доктор філософії Торонтського університету.

**INSTITUT
FRANÇAIS**
UKRAINE

Тиждень

Gazeta.ua

ПОСОЛЬСТВО ФРАНЦІЇ В УКРАЇНІ www.ambafrance-ua.org
ФРАНЦУЗЬКИЙ ІНСТИТУТ В УКРАЇНІ www.institutfrancais-ukraine.com
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ www.memory.gov.ua
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ФОРУМ ДЛЯ УКРАЇНИ www.evroforum.com
ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕНЬ ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ www.cdvr.org.ua